

DEWITTE, Frans (Brugge 29 mei 1883 – Emelgem-Izegem 4 maart 1979).

Deed zijn humaniorastudies aan het Sint-Lodewijkscollege te Brugge. In 1906 werd Dewitte tot priester gewijd en tot surveillant benoemd aan het Sint-Amandscollege te Kortrijk (tot 31 mei 1912). Achtereenvolgens was hij onderpastoor in Izegem, Oostkamp (1919), Passendale (1924) en ten slotte pastoor in Heule-Watermolen (1932), Bellegem (1941) en Ingelmunster (1947). Sinds 1957 was hij emeritus. Dewitte onderging de invloed van zijn leraar **Achiel Lauwers**, en van **Cyriel Verschaeve** en **Robrecht de Smet**. In *De Vlaamsche Vlagge* verdedigde hij op taalgebied de radicale aansluiting bij het Noord-Nederlands.

Van 1906 tot 1912 verleende hij zijn medewerking aan de *Biekorf* en *Dietsche Warande en Belfort*, en van oktober 1907 af aan het *Kortrijksche Volk*. Zijn sociale bewogenheid werd in zijn Kortrijkse tijd versterkt door deken **Edouard de Gryse**. Hij nam in de studentenbeweging deel aan de reeks sociale studiedagen met **Lodewijk Dوسفel**, **Alfons de Groeve** en **Floris Prims**. Het organiseren van het vierde Vlaamsch Sociaal Studentencongres te Kortrijk in de paasvakantie van 1912 bracht hem in conflict met Mgr. **Gustave Waffelaert**. In Izegem werd hij bij pastoor **Victor van Coillie** de promotor van de arbeidersvereniging, onder meer met de stichting van het *Izegemsche Volk*, een initiatief dat op 26 december 1918 aanleiding gaf tot het ontstaan van *De Volksmacht*, waar Dewitte tot 1970 journalistiek aan meewerkte. Als collega van veel West-Vlaamse sociaal- en Vlaamsgezinde priesters (**Achiel Logghe**, **Prosper Moncarey**, **Honoré Maes**, **Odiel Spruytte** en anderen) heeft hij zich gedurende meer dan een halve eeuw ingezet voor de christelijke arbeidersbeweging. Van 1924 tot 1932 was hij lid van het hoofdbestuur van het **Davidfonds**.

LITERATUUR: S. Scholl, *Geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen 1875-1914*, 1953; – J. Geldhof, *50 jaar christelijke arbeidersbeweging Izegem*, 1957; – A. Dumon, 'Notities over kapelaan R.M. de Smet', in *Huldeboek Robrecht de Smet*, 1968; – J. François, 'Ten huize van pastoor Dewitte', in *De Weekbode*

(3, 17 en 24 december 1971); – L. en L. Vos-Gevers, *Dat volk moet herleven. Het studententijdschrift De Vlaamsche Vlagge 1875-1933*, 1976; – A. Dewitte, 'In memoriam pastoor Frans Dewitte', in *Biekorf*, jg. 79, nr. 1-2 (januari-februari 1979), p. 55-58; – M. Fraeyman, 'In memoriam pastoor Frans Dewitte, stichter van De Volksmacht', in *De Gids op maatschappelijk gebied*, jg. 70, nr. 4 (april 1979), p. 365-367; – J. Devogelaere, *Kroniek van de gilde en sociale beweging te Roeselare vóór Wereldoorlog I*, 1980; – A. Maertens, 'Een grote uit onze Westvlaamse clerus. Pastoor Frans Dewitte 1883-1979', in *Avond*, jg. 14, nr. 5 (1984), p. 35-42; – R. Vanlandschoot, *Joris Lannoo. Drukker en uitgever voor Vlaanderen, 1891-1971*, 1984; – E. Gerard, *De christelijke arbeidersbeweging in België, 1891-1991* (KADOC-Studies, nr. 11, 1991).

ROMAIN VANLANDSCHOOT*